

Test B2-prima parte (comprensione)
Soglia al 75% (30 punti su 40 di cui almeno 4 negli es. 5 e 6)
Svolgimento in 90 minuti

Summarium

Cum Pyrrus rex contra Romanos pugnaret, regis amicus, nomine Timochares aut Nicia, ad C. Fabricium consulem adiit et ei promisit dolo Pyrrum interficere. Sed Romanorum legati regem monuerunt ut a familiaribus¹ suis caveret. C. Fabricius et Q. Aemilius consules Pyrrum per litteras certiozem fecerunt se armis, non insidiis, vincere velle.

1	Cum Pyrrus rex in terra Italia esset et unam atque alteram pugnas prosper ² pugnasset
2	satisque agerent Romani et pleraque Italia ad regem descivisset ³ , tum Ambraciensis ⁴
3	quispiam ⁵ Timochares, regis Pyrri amicus, ad C. Fabricium consulem furtim ⁶ venit ac
4	praemium petivit et, si de praemio conveniret, promisit regem venenis necare ⁷ idque facile
5	esse factu dixit, quoniam filius suus pocula in convivio regi ministraret ⁸ . Eam rem
6	Fabricius ad senatum scripsit. Senatus ad regem legatos misit mandavitque ut de Timochare
7	nihil proderent, sed monerent, uti rex circumspectius ⁹ ageret atque a proximorum insidiis
8	salutem tutaretur ¹⁰ . Hoc ita, uti diximus, in Valeri Antiatis <i>Historia</i> scriptum
9	est. Quadrigarius autem in libro tertio non Timocharem, sed Niciam adisse ad
10	consulem scripsit neque legatos a senatu missos, sed a consulibus, et Pyrrum populo Romano
11	laudes atque gratias scripsisse captivosque omnes, quos tum habuit, vestivisse ¹¹ et
12	reddidisse. Consules tum fuerunt C. Fabricius et Q. Aemilius. Litteras, quas ad regem Pyrrum
13	super ea causa miserunt, Claudius Quadrigarius scripsit fuisse hoc exemplo ¹² : "Consules
14	Romani salutem dicunt Pyrro regi. Nos pro tuis iniuriis continuis animo tenus ¹³ commoti
15	inimiciter ¹⁴ tecum bellare studemus ¹⁵ . Sed communis exempli et fidei ergo visum ut te
16	salvum velimus, ut esset quem armis vincere possemus. Ad nos venit Nicias familiaris tuus,
17	qui sibi praemium a nobis peteret, si te clam ¹⁶ interfecisset. Id nos negavimus velle, neve ob
18	eam rem quicquam commodi ¹⁷ expectaret, et simul visum est, ut te certiozem faceremus, ne
19	quid eiusmodi ¹⁸ , si accidisset, nostro consilio civitates putarent factum, et quod nobis non
20	placet pretio aut praemio aut dolis pugnare. Tu, nisi caves, iacebis."

Glossarium

¹ familiaris, -is: amicus, i	⁸ pocula ... regi ministraret (ministro, -as, -avi. -atum, -are): vinum regi praeberet
² prosper: feliciter	⁹ circumspectius: cautius
³ ad regem descivisset (descisco, -is, -scivi, -scitum, -ire): a Romanis ad regem defecisset	¹⁰ tutaretur (tutor, -aris, -atus sum, -ari): defenderet
⁴ Ambraciensis: Ambraciae, Epiri urbis, civis	¹¹ vestivisse (vestio, -is, -ii, -itum, ire): veste texisse
	¹² fuisse hoc exemplo: ita fuisse
⁵ quispiam: quidam	¹³ animo tenus: usque ad animum
⁶ furtim: occulte	¹⁴ inimiciter: sicut hostes
⁷ necare (neco, -as, -avi, -atum, -are): interficere	¹⁵ studemus (studeo, -es, studui, ēre): cupimus
	¹⁶ clam: occulte
	¹⁷ quicquam commodi: ullum praemium
	¹⁸ eiusmodi: simile

1. Associa la didascalia alla sequenza (non tutte le didascalie sono corrette): 5

- a) Quadrigarius Pyrrum omnes Romanos captivos necavisse dicit.
- b) Cum Pyrrus contra Romanos in Italia pugnat, Timochares furtim ad regem venit.
- c) Timochares Romanos certiores facit de consilio suo ad Pyrrum regem occidendum.
- d) Romani non praemio aut dolis, sed virtute pugnare volunt.
- e) Civitates credunt Romanos Pyrrum regem dolo necare velle.
- f) Consules regem a familiare suo clam interfectum iri referunt.
- g) Senatus legati insidias ad regem Pyrrum parant.
- h) Quadrigarius scribit non legatos sed consules senatum misisse et eos a rege Pyrro multas gratias accepisse.
- i) Apud Historiam Valeri Antiatis legati Romani senatus regem Pyrrum monent ut caveat a suis familiaribus.
- l) Nicias, familiaris regis, sibi praemium a Pyrro petit.

rr. 1-5: _____

rr. 6-9: _____

rr. 9-12: _____

rr. 12-17: _____

rr. 17-20: _____

2. Indica se ciascuna delle seguenti affermazioni è vera, falsa o non deducibile dal testo. 6

	VERUM	FALSUM	NON LIQUET
1. Apud Quadrigarium legimus Timocharem ad consulem venisse.			
2. C. Fabricius et Q. Aemilius bellare cum Pyrro optabant.			
3. Sicut in Valeri Antiatis libro scriptum est, Nicias a Romanis premium petivit ut Pyrrum necaret.			
4. Romanis dolo certare placet.			
5. In Italia Pyrrus omnes pugnans cum elephantis pugnavit.			
6. Timochares argentum petivit ut Pyrrum necaret.			

3. Scegli la risposta corretta:7

1. Quare Timochares ad C. Fabricium consulem furtim venit? a) praemium a Romanis petivit et regem necare promisit b) tradere Pyrrum promisit c) ad Romanos se descivere promisit d) venenum Pyrrum ministrare promisit 2. Quid C. Fabricius ad senatum scripsit? a) C. Fabricius se de praemio convenisse Pyrrum scripsit b) C. Fabricius plerumque Italiam ad senatum descivisse scripsit c) C. Fabricius Timocharem, si Romani praemium ei dedissent, Pyrrum veneno necaturum esse ad senatum promisit d) C. Fabricius suum filium pocula in convivio regi ministrare dixit et eum Pyrrum veneno necaturum esse promisit 3. Cur senatus ad regem legatos misit? a) ut de Timochare omnia proderent b) ut rex defenderetur c) ut legati proditorem Timocharem proderent d) ut legati venenum esse in poculis proderent 4. Quis Timocharem ad consulem adisse scripsit? a) Valerius Antias scripsit b) Quadrigarius scripsit c) C. Fabricius scripsit d) C. Fabricius e Q. Aemilius scripserunt	5. Ut Quadrigarius ait, quid consules Romani Pyrrum scripserunt? a) Valerium Antiatem, qui praemium a Romanis petivit, Pyrrum clam interfecturum esse b) se Pyrrum interfici non cupere c) Niciam, qui praemium a Romanis petivit, Pyrrum clam interfecturum esse d) Romanos pro Pyrrum iniuriis continuis non commotos esse 6. Quid scriptum est a Valerio Antiato in sua Historia? a) Pyrrum populo Romano captivos omnes reddidisse b) Non Timocharem sed Niciam ad consulem adisse c) Consules Romanos armis vincere velle d) Senatum legatos ad regem misisse 7. Quis scripserat Pyrrum omnes captivos reddidisse? a) C. Fabricius et Q. Aemilius b) Valerius Antias c) Quadrigarius d) Nicia

1	2	3	4	5	6	7

4. Scegli il sinonimo o la spiegazione che meglio corrisponde al senso del testo: 8

1. Quoniam ....ministraret (riga 5) a. Quod filius suus potiones dispensabat. b. Cum filius suus potiones experiebatur. c. Quia filius suus vineam colebat. d. Cum filius suus vinum emebat. 2. Mandavitque ut ..... proderent (righe 6-7) a. Imperavitque ut de Timocharis consilio aliquid dicerent. b. Mandavitque ut Timochares aliquid de suo consilio diceret. c. Imperavitque ut de Timochare nihil dicerent. d. Vetavitque Timocharem aliquid de suo consilio dicere. 3. [...] Pyrrum..... scripsisse (righe 10-11) a. [...] Pyrrum laudes et gratias a populo Romano obtinuisse. b. [...] Populo Romano laudes et gratias a Pyrro rege dictas esse. c. [...] Laudes et gratias ad populum Romanum a Pyrro rege epistula missas esse. d. [...] Laudes et gratias a Pyrro rege receptas esse. 4. Consules Romani salutem dicunt Pyrro regi (righe 13-14) a. Consules Romani cum Pyrro rege salvi sunt. b. Consules Romani Pyrrum regem salutant. c. Consules Romani dicunt se a Pyrro rege servatos esse. d. Consules Romani dicunt se in tutum pervenisse.	5. Tenu animo commoti (riga 14) a. Laeto animo incensi. b. Retento animo. c. Tenu animo gratulantes. d. Tenu animo perturbati. 6. Bellare studemus (riga 15) a. Pugnare volumus. b. Pugnare nolumus. c. Ut bellum suscipias studemus. d. Ad bellum excitamus. 7. Nostro consilio (riga 19) a. Populi Romani crudelitate b. Graecorum decreto c. Populi Romani invidia d. Populi Romani dolo 8. Nisi caves (riga 20) a. Tibi cavendum non est b. Noli cavere. c. Nisi cautus es. d. Si cautus es.

1	2	3	4	5	6	7	8

5. Scegli la risposta corretta: 8

1. r. 5 <i>factu</i> è: a) un participio perfetto b) un supino c) un infinito passivo dipendente da <i>dixit</i> d) un sostantivo concordato con <i>facile</i> 2. r. 7 <i>uti</i> è: a) infinito del verbo <i>utor</i> b) congiunzione che introduce una prop. finale c) avverbio di modo d) congiunzione che introduce una prop. completiva volitiva 3. r. 10 <i>missos</i> è: a) un participio congiunto a <i>legatos</i> b) un participio attributivo di <i>legatos</i> c) un infinito perfetto passivo (con <i>esse</i> sottinteso) d) un sostantivo della seconda declinazione 4. r. 17 <i>qui...peteret</i> a) una proposizione relativa eventuale b) una proposizione relativa impropria c) una proposizione interrogativa indiretta d) una proposizione relativa propria	5. r.18 <i>ne</i> è: a) una congiunzione che introduce una prop. finale negativa b) una congiunzione che introduce una prop. completiva volitiva c) una congiunzione coordinante negativa d) una congiunzione che introduce una prop. completiva dichiarativa 6. r. 19 <i>quid</i> è: a) un pronome interrogativo b) un pronome relativo c) un pronome indefinito d) un aggettivo indefinito 7. r. 19 <i>factum</i> è: a) un sostantivo all'accusativo, complemento oggetto di <i>putarent</i> b) un participio congiunto al <i>quid</i> precedente c) il predicato verbale di una proposizione infinitiva (con <i>esse</i> sottinteso) d) un sostantivo antecedente del <i>quod</i> successivo 8. r. 19 <i>quod</i> è: a) un pronome relativo b) una congiunzione subordinante causale c) un nesso relativo d) una congiunzione subordinante dichiarativa

1	2	3	4	5	6	7	8

6. Trasforma la frase a partire dal testo: 6

- 1) Quispian Timochares, regis Pyrri amicus, promisit regem venenis necare (rr. 3-4).
Quispian Timochares, regis Pyrri amicus, promisit a se _____.
- 2) Id facile esse factu dixit, quoniam filius suus pocula in convivio regi ministraret (rr. 4-5).
Id facile esse factu dixit, filio suo pocula in convivio regi _____.
- 3) Quadrigarius non Timocharem, sed Niciam adisse ad consulem scripsit neque legatos a senatu missos, sed a consulibus (rr. 9-10).
Quadrigarius non Timocharem, sed Niciam adisse ad consulem scripsit neque senatus, sed consules _____.
- 4) Litteras, quas ad regem Pyrrum super ea causa miserunt, Claudius Quadrigarius scripsit fuisse hoc exemplo (rr. 12-13).
Litteras, quae ad regem Pyrrum _____, Claudius Quadrigarius scripsit fuisse hoc exemplo.
- 5) Nos pro tuis iniuriis continuis animo tenus commoti inimiciter tecum bellare studemus (rr. 14-15).
Quoniam nos pro tuis iniuriis continuis _____ inimiciter tecum bellare studemus.
- 6) Ad nos venit Nicias familiaris tuus, qui sibi praemium a nobis peteret (rr. 16-17).
Ad nos venit Nicias familiaris tuus, ad sibi praemium a nobis _____.